LAUSUNTO

17.10.2022

HaV@eduskunta.fi

Lausunto: HE 193/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö lausuu seuraavaa:

- Lakimuutokset ovat perusteltuja, erityisesti se, että pelastuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sisäministeriö voisi antaa pelastustoimeen kuuluvaa tukea toiselle viranomaiselle Suomen alueen ulkopuolella ja että kiireellisyysmenettelyistä poistetaan maantieteelliset rajaukset.
- Kohta: ”Kansainvälisen avun antamisesta ja pyytämistä koskevaa lainsäädäntöä voitaisiin soveltaa myös tilanteessa, jossa Suomi olisi Naton jäsen” on erittäin tärkeää jo tässä vaiheessa, vaikka mahdollisia tarkennustarpeita voi tulla jatkossa.
- Osio 2.3.2 Yhteistoiminta s. 22–23 ja 5.1.2. Käsitteiden vaihtoehdot s. 36 osoittavat hyvin, miten tärkeää on käyttää oikeanlaisia termejä ja käsitteitä. Tämä on tärkeä ja hyvä kohta.
- Maininta: ”Sisäministeriö pitää tärkeänä, että ulkomailla kansainvälisen avun ja muun kansainvälisen toiminnan tilanteissa noudatetaan samoja viranomaisten välisiä toimivallan rajoja kuin kotimaassa.” Pidämme tätä tärkeänä asiana, mutta pohdimme kuinka realistinen se on erilaisissa tilanteissa ja kulttuurisissa konteksteissa? Asia voisi edellyttää tarkennusta.
- s. 64 laki pelastuslain 38§ muuttamisesta: Sisäministeriöllä ei ole palveluksessaan tehtävään soveltuvaa henkilöstöä, vaan sisäministeriön tulisi erikseen palkata työsuhteeseen tehtävässä tarvittavat henkilöt. Palkattavan henkilöstön palvelussuhteeseen sovellettaisiin lakia siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan.

  Kahta asiaa voisi tarkentaa:
  - osiossa 4.2.1. Taloudelliset vaikutukset todetaan, että esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Tosiasialliset talousarviovaikutukset aiheutuvat vasta käytännön soveltamistilanteissa, joissa kustannukset muodostuisivat toiminnan suunnittelusta ja siihen varautumisesta sekä toimintaa koskevista tapauskohtaisista päätöksistä. Taloudelliset vaikutukset aiheutuisivat erityisesti henkilöstömenoista sekä tehtävän ja olosuhteiden mahdollisesti vaatimasta erityisvarustuksesta tai olemassa olevan varustuksen mahdollisesta muuntamisesta. Kustannusten määrä olisi riippuvainen toiminnan muodosta ja laadusta kussakin tilanteessa. Tarvittaessa olisi esitettävä lisämäärärahaa henkilöstön ja joukkojen lähettämisestä sekä toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen.
  - Onko tässä oletuksena, että on olemassa henkilöitä, jotka ovat täysin valmiita rekrytoitavaksi nopeasti? Onko realistista, että ilman taloudellisia toimia on mahdollista ylläpitää koulutusta, harjoittelua ja henkilöstöhallinnointia.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö on yhtä mieltä lausunnonantajien kanssa seuraavista asioista:

Lausunnonantajat pitävät yleisesti ehdotettuja lainsäädäntömuutoksia perusteltuina ja tarpeellisina. Voimassa olevan kansainvälisen avun antamisesta ja pyytämisestä annetun lain sanamuodon rajautuminen tiukasti kansainvälisen avun antamiseen ja pyytämiseen ei katsota vastaavan monimuotoisen käytännön toiminnan tarpeita. Merkittävästi muuttuneen turvallisuustilanteen nähdään entisestään korostavan uudistusten merkitystä ja pidetään tärkeänä, että lakia voidaan soveltaa myös Suomen keskeisimpien kumppanien kanssa tapahtuvaan yhteistoimintaan. Osa lausunnonantajista kuitenkin huomauttaa, että eri viranomaisten toimivaltuuksia ja keskinäistä tukea koskevasta sääntelystä on muodostunut yhä vaikeammin avautuva kokonaisuus. Sääntelyn aukottomuutta ja keskinäistä yhteensopivuutta tai yhdenmukaisuutta muun oikeusjärjestyksen kanssa on vaikeuksia hahmottaa ja arvioida.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Marko Hasari
toimitusjohtaja

Mika Gröndahl
johtaja